

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 7.5.2025
COM(2025) 191 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**om den reviderede handlingsplan for Den Europæiske Unions makroregionale strategi
for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav**

{SWD(2025) 114 final}

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING.....	2
2. RESULTATER AF STRATEGIEN.....	3
3. DEN REVIDEREDE HANDLINGSPLAN.....	4
4. SØJLERNE	5
5. HORIZONTALT EMNER.....	7
6. TVÆRGÅENDE EMNER	8
7. GENNEMFØRELSE AF STRATEGIEN	9
8. KONKLUSION	11

1. INDLEDNING

Mellem 2009 og 2015 godkendte Det Europæiske Råd oprettelsen af fire makroregionale EU-strategier. Strategierne kræver, at landene samler ressourcer og anvender en tværsektoriel tilgang med forvaltning på flere niveauer til samarbejde, og de håndterer således spørgsmål, som intet enkelt land effektivt kan løse alene. Alle de makroregionale strategier skaber resultater, der støtter den grønne, den digitale og den retfærdige omstilling, regional udvikling og vækst. Strategierne har fungeret godt i mere end ti år. Det makroregionale koncept er attraktivt og får betydelig opmærksomhed fra offentlige, private og akademiske aktører samt civilsamfundsaktører i hele Europa.

Det Europæiske Råd godkendte oprettelsen af **Den Europæiske Unions makroregionale strategi for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav** (i det følgende benævnt "strategien") i 2014. Det var den tredje af fire strategier, der skulle udarbejdes. Der er over 70 millioner indbyggere i regionen, som dækker 10 lande: fire EU-medlemsstater (Kroatien, Grækenland, Italien, Slovenien), fem kandidatlande (Albanien, Bosnien-Hercegovina, Montenegro, Nordmakedonien og Serbien) og et tredjeland (San Marino). De 10 lande deltager på lige fod og samarbejder om en række spørgsmål, der kun kan løses i fællesskab til gavn for hvert land og hele regionen.

Denne strategi er enestående, idet den er den eneste makroregionale strategi, hvor antallet af EU-kandidatlande overstiger antallet af deltagende medlemsstater. Det er også en af de mest udfordrende for så vidt angår de store socioøkonomiske forskelle i regionen. De deltagende lande deler behovet for at tackle udfordringer, der påvirker regionen, på en grænseoverskridende og tværnational måde: Konsekvenserne af klimaændringer, havaffald og andet affald stopper ikke ved en grænse. Desuden kan der skabes mere velstand i regionen med et koordineret og tættere samarbejde mellem landene, f.eks. inden for transport, energi og bæredygtig turisme. Sociale forskelle kan også tackles bedre ved hjælp af en ensartet regional tilgang. Støtten under denne strategi giver landene på Vestbalkan mulighed for at drage fordel af et tættere samarbejde på fem centrale områder, og den hjælper dem på vej mod EU-integration, f.eks. med at nå målet om klimaneutralitet for 2050, der er fastsat i **den europæiske grønne pagt**.

Den adriatisk-joniske region har en rig historie og kulturarv, rigelige naturressourcer og en høj grad af biodiversitet. Den har et betydeligt potentiale til at udvikle vedvarende energikilder og fødevareproduktion af høj kvalitet. Men regionen står også over for en lang række udfordringer. Klimaændringerne har store konsekvenser for området. Ifølge den analyse, der er foretaget i forbindelse med den grønne dagsorden for Vestbalkan, vil regionen blive udsat for en temperaturstigning på op til 4 °C inden udgangen af dette århundrede¹. Skovbrande og tørke medfører allerede hvert år betydelige udfordringer. Transport- og energisystemerne er fragmenterede, ofte forældede, og mange områder er stadig ikke godt forbundet. Der er behov for at fremskynde den grønne omstilling. Det bæredygtige fiskeri og akvakultursektoren i Adriaterhavet og Det Joniske Hav skal udvikles, og overfiskning skal forhindres. Masseturismen i nogle dele af regionen efterlader et negativt fodaftryk, hvilket illustrerer behovet for en fælles, koordineret og bedre forvaltning af turismen.

Integrationen af kandidatlandene på Vestbalkan i Den Europæiske Union er en topprioritet for EU. For de kandidatlande, der deltager i strategien, er tiltrædelse af EU ligeledes en høj

¹ Guidelines for the Implementation of the Green Agenda for the Western Balkans SWD(2020)223 af 6. oktober 2020 eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0223.

prioritet². Tiltrædelsesprocessen har dog været forholdsvis langsom. Den lave grad af konvergens er et stort problem for Vestbalkan-regionen; bruttonationalproduktet pr. indbygger ligger i øjeblikket på omkring 35 % af gennemsnittet i EU. Det betyder, at der mangler midler til tiltrædelsesprocessen og de dermed forbundne reformer, og det fører til omfattende udvandring og problemer med affolkning³.

I det seneste årti har der været flere kriser, og starten på Ruslands angrebskrig mod Ukraine har ført til en ny og mere ustabil geopolitisk situation. Det overordnede mål med strategien i dette årti har været at fremme økonomisk og social velstand og vækst i regionen ved at forbedre dens tiltrækningskraft, konkurrenceevne og konnektivitet. Dette mål er fortsat gyldigt. Strategien skal dog ajourføres for at afspejle den seneste udvikling og levere bedre løsninger på de krævende og forskellige udfordringer, som regionen står over for.

I denne meddelelse gennemgås den reviderede handlingsplan, der er udarbejdet som led i strategien. Her forklares baggrunden for, rationalet bag, hvad der har ændret sig, og hvordan den vil imødekomme nye og fremtidige ændringer.

2. RESULTATER AF STRATEGIEN

Resultater vedrørende centrale EU-prioriteter

Strategien har fra starten leveret en række positive og vellykkede resultater på tværs af en række emner. Den har bidraget til at øge det regionale samarbejde og netværkssamarbejdet under de fire oprindelige tematiske søjler. Strategien har været vellykket med hensyn til at levere resultater i regionen inden for EU's prioriteter for 2019-2024. Der er navnlig opnået resultater med hensyn til den europæiske grønne pagt, den europæiske grønne dagsorden for Vestbalkan og den europæiske digitale strategi ved at tilvejebringe en tværsektoriel tilgang baseret på forvaltning på flere niveauer og en bred inddragelse af interessenter. Strategien har også bidraget til at forbedre den integrerede og bæredygtige forvaltning af det maritime rum og kystområderne i Adriaterhavet og Det Joniske Hav. Desuden er centrale EU-initiativer ved hjælp af strategien blev skræddersyet til regionens specifikke behov og situation.

Strategien har også spillet en central rolle med hensyn til at støtte de lande på Vestbalkan, der har nydt godt af rollen som ligeværdige partnere i strategien. Strategien har bidraget til at indføre et omfattende forvaltningssystem på flere niveauer og skabt større stabilitet i regionen og fremmet en fredelig politisk og administrativ dialog om spørgsmål af fælles interesse for de deltagende lande.

Konkrete resultater for borgerne

Virkningen af strategien for borgerne kan illustreres mest effektivt ved hjælp af eksempler på konkrete projekter, der blev udvalgt, leveret og gennemført under strategien.

Strategien har forbedret forvaltningen af havområder i regionen ved at opbygge administrativ og institutionel kapacitet inden for havforvaltning. Projektet "PoWER" (Ports as driving Wheels of Entrepreneurial Realm) støttede udviklingen af havne som innovationsknudepunkter for at udnytte deres forretningspotentiale og fremme samarbejdet mellem centrale aktører i innovationsforsyningskæden.

² Standard Eurobarometer 99 – foråret 2023.

³ *En ny vækstplan for landene på Vestbalkan*, november 2023, Europa-Kommissionen.

Med strategien er regionens turismeprodukter og -tjenesteydelser blevet diversificeret, samtidig med at den sæsonbetingede efterspørgsel efter land-, kyst- og havturisme er blevet afhjulpet. I den forbindelse har projektet "ADRIONCYCLETOUT" (den adriatisk-joniske cykelrute for bæredygtig turisme) til formål at skabe en kystcykelrute langs hele kysten i alle partnerlande, fra Italien til Grækenland. Det fremmer regionens historiske, kunstneriske, kulturelle og naturmæssige kulturarv og fokuserer på økoturisme. Dette projekt er et vellykket eksempel på "integrationsprocessen", hvilket betyder, at strategiens idéer og prioriteter er integreret i flere finansieringsprogrammer i regionen, hvor forskellige programmer yder finansiering til forskellige dele af projektet⁴.

Integrationsprocessen

Denne integrationsproces er afgørende for strategiens succes, da den lige som alle makroregionale strategier ikke har eget budget. Gennemførelsen afhænger af evnen til at mobilisere midler fra andre relaterede kilder (EU, nationale, regionale og private sektorer) og af en velkoordineret anvendelse af de midler, der er til rådighed på forskellige niveauer.

De vigtigste finansieringskilder til gennemførelse af strategien er EU's fonde under samhørighedspolitikken, instrumentet til førtiltrædelsesbistand, investeringer og reformer under vækstplanen for landene på Vestbalkan og den europæiske investeringsplan for landene på Vestbalkan.

Alle finansieringskilder kan dog undersøges og udvikles. F.eks. blev projektet NAMIRS (North Adriatic Maritime Incident Response System), som består af samarbejdsmekanismer og -foranstaltninger til at opnå et højt beredskabs- og indsatsniveau over for havforurening i nødsituationer i Slovenien, Kroatien og Italien, udviklet til et gennemførligt projekt under strategien, og det er siden blevet finansieret via EU-civilbeskyttelsesmekanismen.

Opbygning af en større følelse af ejerskab

Processen med at revidere handlingsplanen fremhævede behovet for en mere strategisk vision for gennemførelsen af strategien og en mere systematisk tilgang til at forbedre ejerskabet til og opmærksomheden på strategien blandt alle deltagende lande. Dette punkt blev også fremhævet i en rapport om samarbejdet i området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav fra Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling i 2019⁵.

3. DEN REVIDEREDE HANDLINGSPLAN

I løbet af det seneste årti er der opstået en række nye udfordringer, eller de er kommet på den politiske dagsorden, herunder EU's udvidelse, klimaændringer og digitalisering.

Siden 2022 har de deltagende lande i tæt samarbejde med Kommissionen på en integreret og koordineret måde arbejdet sammen på flere niveauer med henblik på at udarbejde en revideret handlingsplan, der tager hensyn til den geopolitiske og politiske udvikling siden 2014. Den reviderede handlingsplan afspejler også de erfaringer, der er gjort med gennemførelsen af

⁴ Tre særskilte programmer under samhørighedspolitikken har finansieret dele af dette projekt: Interreg Italien-Slovenien, Interreg Italien-Kroatien og det regionale program Friuli-Venezia Giulia.

⁵ "Territorial wide area cooperation in the Adriatic-Ionian region: Outlook on future Transnational Cooperation in the Region", OECD, 2019.

strategien i årenes løb, og omfatter ændringer i styringen og forvaltningen af strategien i løbet af det seneste årti.

Dette arbejde har ført til en revideret handlingsplan, der mere præcist afspejler regionens behov og muligheder og skaber en mere robust ramme, som vil sætte de deltagende lande i stand til at arbejde mere effektivt sammen om at nå strategiens mål.

Hvad er nyt?

a) Den første meget synlige ændring i den reviderede handlingsplan er en ny **femte søjle ud over de oprindelige fire**. Denne sociale søjle vil fokusere på foranstaltninger, der skal fremme unges engagement, færdigheder og beskæftigelse, forbedre samarbejdet og koordineringen om lige og inkluderende arbejdsvilkår og fremme social innovation. Der vil også være fokus på en tættere tilpasning til EU's socialpolitikker.

b) Den tidligere handlingsplan indeholdt to tværgående emner. Den reviderede handlingsplan har en ny struktur med **tre horisontale** og **tre tværgående emner**. Horisontale emner er så vigtige, at de bør integreres i alle søjler. Tværgående emner skal, hvor det er relevant og muligt, integreres i de forskellige søjler.

De tre **horisontale emner** er: udvidelse, kapacitetsopbygning samt forskning, innovation og udvikling (se nærmere i afsnit 5 nedenfor).

De tre **tværgående emner** er: den cirkulære økonomi, grøn udvikling af landdistrikterne og digitalisering (se nærmere i afsnit 6 nedenfor).

c) Der er blevet udarbejdet **en ny forvaltningsstruktur** for at støtte en effektiv gennemførelse. Den nye struktur vil bidrage til at forbedre den institutionelle og effektive forvaltning på flere niveauer i regionen. Dette vil være afgørende at sikre, at regioner, lokale myndigheder, den akademiske verden, unge, erhvervslivet og civilsamfundsorganisationer deltager aktivt i strategien.

Forvaltningssystemet omfatter for første gang et facilitetpunkt, som allerede er oprettet, og som yder teknisk og indholdsrelateret bistand til gennemførelse af handlingsplanen. Facilitetpunktet vil løbende overvåge og rapportere om strategiens overordnede resultater i forhold til målsætningerne og målene for output og resultater.

4. SØJLERNE

De følgende fem søjler udgør kernen i den reviderede handlingsplan. De repræsenterer de mest presserende udfordringer og emner, hvor tværsektorielt og tværregionalt samarbejde mellem landene i hele regionen vil være til størst nytte. Med dette fokus opfordres partnerlandene i den reviderede handlingsplan til at arbejde hen imod større politisk sammenhæng på tværs af alle geografiske niveauer.

Blå bæredygtig økonomi

Under søjle 1 har strategien til formål at udvikle blå og grønne teknologier til bæredygtig produktion og forbrug af fisk og skaldyr samt forvaltning af havene og dermed forbundne

tjenesteydelser for at skabe velstand i kystsamfundene og beskytte indre farvandes miljø og havmiljøet.

Tiltag under søjle 1 har også til formål at fremme EU's pagt for færdigheder og institutionelle partnerskaber, styrke det regionale marked ved at intensivere samarbejdet i regionen og styrke inddragelsen af interessenter og forretningsforbindelser. Opbygning af innovationsøkosystemer, som fremmer forskning og innovation inden for grønne og blå teknologier i regionen, vil styrke den socioøkonomiske konkurrenceevne i relaterede sektorer, både i kyst- og indlandsområder.

Indsatsen under denne søjle vil også imødekomme behovet for at forhindre overfiskning. Effektiv og bedre fiskeriforvaltning til havs og i relevante indre farvande kræver tæt koordinering mellem de deltagende lande. Der er behov for en koordineret indsats for at genoprette og beskytte ferskvandsressourcerne for at sikre adgang til sundt og bæredygtigt ferskvand. På nuværende tidspunkt truer omfattende forurening i Adriaterhavet og Det Joniske Hav havmiljøet i form af affald, mikroplast, pesticider og antibiotika.

Transport og energi

Transportforbindelser er nøglen til økonomisk udvikling. Transportsystemet i regionen er fragmenteret, og infrastrukturen er ofte forældet, hvilket hæmmer den økonomiske udvikling og hindrer offentlig brug. Jernbanetransporten i regionen halter efter EU-gennemsnittet, både hvad angår infrastruktur og godsmængder og antal passagerer. I mange deltagende lande og navnlig på Vestbalkan er kvaliteten af jernbanesystemerne dårlig, og vejene er usikre.

Den reviderede handlingsplan har derfor til formål at **øge kapaciteten og kvaliteten af jernbane- og vejtransportsystemerne** ved at skabe forbindelsesled, afhjælpe flaskehalse og støtte omfattende jernbanereformer. Strategien vil støtte udbredelsen af initiativer til bæredygtige bytrafikplaner, navnlig i byknudepunkter med stærke urbaniseringstendenser. Dette vil forbedre sikkerheden i forbindelse med havneoperationer og udvikle et konkurrencedygtigt, makroregionalt havnesystem, der er internt forbundet.

Den reviderede handlingsplan har også til formål at fremme **sikkerheden i energiforsyningen og styrke konkurrenceevnen** inden for energiforsyning. Det endelige mål er at udvikle velfungerende elektricitetsmarkeder ved at fjerne regulerede detailpriser på elektricitet, afhjælpe overbelastning af nettet, integrere vedvarende energikilder i elnetten og muliggøre uhindret grænseoverskridende udveksling af elektricitet. I dag begrænses overgangen til vedvarende energi af manglende netkapacitet til at transportere svingende energimængder fra vedvarende energikilder. Flaskehalse i udbredelsen og distributionen af sol- og vindenergi skal vurderes og tackles. Dekarboniseringen af energisystemerne og omstillingen til kulstofneutrale økonomier vil medføre en omfattende udbredelse af vedvarende energikilder og andre kulstoffattige energialternativer, større energieffektivitet og øget elektrificering.

Miljø

Den adriatisk-joniske region påvirkes i stigende grad af klimaændringer, herunder stigende vandstande, erosion, saltvandsindtrængning, vandmangel, tørke og tab af biodiversitet.

Søtransport efterlader et betydeligt fodaftryk på havmiljøet, og søveje med høj trafik er hotspots for ulykker med hensyn til olieudledninger. Overfiskning er et andet stort problem, og landbaseret havforurening er en betydelig udfordring for havet som følge af udledning af

forurenende stoffer i havet. Effektiv affaldshåndtering er afgørende, navnlig langs kysterne, hvilket understreger betydningen af at anlægge en holistisk tilgang til at tackle dette problem.

Der er behov for at beskytte hav- og kystbiodiversiteten i regionen. Indsatsen under denne søjle vil bl.a. have fokus på bedre forvaltning af biodiversiteten og bedre koordinering af maritim fysisk planlægning og integreret kystzoneforvaltning. Miljøproblemer, der skyldes ballastvand og andre udledninger til søs fra indre farvande og overgangsvande, skal afhjælpes. Forvaltningen af naturressourcer i beskyttede områder vil blive forbedret ved at styrke det grænseoverskridende samarbejde.

Bæredygtig turisme

Regionen er stærkt afhængig af turisme. Der er et klart behov for bedre forvaltning af turiststrømme for at udjævne efterspørgslen på tværs af sæsoner, undgå arbejdsløshed i lavsæsonen og undgå overturismens negative indvirkning på naturen og det lokale miljø i højsæsonen.

Der er behov for en indsats for at øge kendskabet til bæredygtig og intelligent forvaltning af destinationer blandt små turistvirksomheder og turismeinteressenter. Der vil blive ydet støtte til at udarbejde nationale retningslinjer for uddannelse i turistsektoren og til effektivt at gennemføre EU's pagt for færdigheder i turismeøkosystemet.

Der vil også blive ydet støtte til at fremme turismen i landdistrikterne, økologiske produkter og middelhavskostkonceptet. Der er et stort potentiale for at styrke tættere forbindelser mellem bæredygtig turisme og fødevaresektoren, hvilket giver konkurrencemæssige fordele, der fremmer regionens økonomiske, miljømæssige og sociale bæredygtighed. Mere generelt vil handlingsplanen styrke fødevare- og landbrugssektorens konkurrenceevne, modstandsdygtighed og bæredygtighed.

Større social samhørighed

Den adriatisk-joniske region står over for betydelige sociale og økonomiske udfordringer, herunder en aldrende befolkning, ubalancer på arbejdsmarkedet, social udstødelse, tilstrømning af flygtninge, fattigdomslommer og affolkning.

Tiltag under den nye femte søjle har til formål at tilpasse regionen til EU's strategier og politikker for at forbedre den sociale samhørighed og bidrage til at fremme unges engagement, færdigheder, lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet. Med strategien vil der blive anlagt en intersektionel tilgang til disse områder, og der vil blive udviklet foranstaltninger, der styrker de unge og øger deres muligheder for at deltage aktivt i det sociale og økonomiske liv. Strategien vil fremme et lige og inkluderende arbejdsmiljø og udvikle og harmonisere politikker vedrørende færdigheder for at fremme jobmulighederne. Den vil videreudvikle begrebet social innovation og den sociale økonomi ved at intensivere samarbejdet og videnoverførslen på dette område og fremme et adriatisk-jonisk økosystem, der fremmer social innovation.

5. HORIZONTAL EMNER

For at afspejle den integrerede og koordinerede karakter af de emner, der behandles i strategien, skal alle fem søjler dække følgende tre horisontale emner.

Udvidelse

Hastige ændringer i den geopolitiske situation i de seneste år efter Ruslands angrebskrig mod Ukraine har resulteret i en omskrivning af de politiske og økonomiske rammer for regionen. Udvidelsen af Den Europæiske Union er blevet en topprioritet for EU. Denne strategi vil støtte kandidatlandene i at hurtigere at gennemføre tiltrædelsesprocessen og tilpasse sig EU.

Alle strategiens søjler vil tage hensyn til udvidelsesdimensionen og bidrage til tiltrædelsesprocessen ved at gennemføre relaterede foranstaltninger. Dette vil omfatte støtte til reformer samt udarbejdelse af planer og fælles projekter på forskellige områder, hvilket alt sammen vil føre til en bedre tilpasning til EU's politikker og hurtigere integration af kandidatlandene i EU.

Kapacitetsopbygning

En solid og effektiv administrativ kapacitet er en forudsætning for både en vellykket forvaltningsproces og for udrulningen af de foranstaltninger, der er planlagt under den makroregionale strategi. Dette arbejde, der er karakteriseret ved at omfatte flere lande og flere partnere, kræver stærke koordineringsmekanismer på tværs af og mellem de deltagende lande. Sideløbende hermed er kapacitetsopbygning en integreret del af udvidelsesprocessen: Kandidatlandene skal udvikle deres egen administrative kapacitet for at være klar til og i stand til at imødekomme kravene til EU-medlemskab.

Derfor vil alle søjler i strategien, hvor det er relevant, bidrage til en indsats for at opbygge kapacitet og forbedre kvaliteten af forvaltningen i regionen.

Forskning, innovation og udvikling

Forskning og innovation er nødvendige prioriteter, for at et land og den omkringliggende region som helhed kan udvikle sig og opleve fremgang. Evnen til at omsætte innovative løsninger til varer og tjenesteydelser, der kan sælges på markedet, er også helt afgørende. Den reviderede handlingsplan vil bidrage til at tilpasse videnskab og forskning i kandidatlandene til det europæiske forskningsrum og dermed støtte innovative SMV'er og nystartede virksomheder i hele regionen.

Alle søjler vil, hvor det er relevant, bidrage til at styrke forskning og innovation i regionen. Foranstaltningerne vil blive knyttet til strategier for intelligent specialisering, som landene og regionerne har indført.

6. TVÆRGÅENDE EMNER

Under revisionen af handlingsplanen blev der identificeret en række emner, der kunne have udgjort tematiske søjler i sig selv. Ved gennemgangen af disse emner blev det imidlertid konstateret, at de overlappede flere andre søjler. For at undgå at skabe for mange søjler blev disse tre yderligere emner udformet som tværgående indsatsområder under flere søjler.

Cirkulær økonomi

Det er ikke muligt at opnå klimaneutralitet uden omstilling til en fuldt ud cirkulær økonomi. Modellen for den cirkulære økonomi, som indebærer, at værdien og ressourcerne i økonomien

bevares så længe som muligt, og at affaldsproduktionen minimeres, mindsker presset på naturressourcerne og understøtter bæredygtig vækst.

Den reviderede handlingsplan omfatter gennemførelse af tilgange til den cirkulære økonomi på tværs af en lang række sektorer. Dette vil navnlig være under søjle 1, der fokuserer på grøn og blå teknologi til reduktion af den menneskelige indvirkning på miljøet og vandene, søjle 2, der fokuserer på vedvarende energi, og søjle 4, der fokuserer på bæredygtig og grøn turisme.

Grøn udvikling af landdistrikterne

Landdistrikter udgør en væsentlig del af den adriatisk-joniske region. Ved at kategorisere grøn udvikling af landdistrikterne som et tværgående emne understreges betydningen af og udfordringen ved at skabe balance mellem den "blå" og "grønne" udvikling i regionen som helhed.

Indsatsen vil være i overensstemmelse med den langsigtede vision for EU's landdistrikter⁶ og EU's pagt for landdistrikterne, der har til formål at gøre fremskridt i retning af stærke, forbundne, modstandsdygtige og fremgangsrige landdistrikter i 2040. Den vil navnlig omfatte demografiske udfordringer og støtte borgernes effektive ret til at blive på det sted, de kalder deres hjem. Den reviderede handlingsplan omfatter i forskellig grad forbindelser til grøn udvikling af landdistrikterne under alle fem søjler med vægt på støtte til lokale fiskerisamfund, bæredygtig energiproduktion, mobilitet, miljø og landbrugspraksis samt forebyggelse af hjerneflugt. Dette afspejles også i de horisontale emner vedrørende bedre levevilkår og konnektivitet.

Digitalisering

Den digitale omstilling er afgørende for konkurrenceevnen for virksomhederne i regionen. Strategien vil støtte tiltag vedrørende digitalisering i alle sektorer af økonomien, så alle borgere og interessenter får gavn af fordelene. En af strategiens prioriteter er at skabe et netværk af digitale innovationsknudepunkter i regionen. Derefter vil fokus skifte til at støtte udviklingen af stærkere forbindelser inden for netværket. Digitalisering vedrører alle sektorer. En indsats på dette område vil derfor blive integreret i alle strategiens søjler.

7. GENNEMFØRELSE AF STRATEGIEN

Strategien forvaltes gennem en struktur på tre niveauer: et politisk niveau, et koordineringsniveau og et gennemførelsesniveau. En række udfordringer vedrørende forvaltningsprocessen på tværs af disse niveauer stadig, at der stadig er plads til forbedringer. Begrænset institutionel inddragelse, høj personaleudskiftning og begrænsede resultater af integrationsprocessen er alle faktorer, der tidligere har undermineret strategiens effektivitet.

I den forbindelse har de deltagende lande og centrale interessenter gjort en stor indsats for at opbygge og sikre en mere effektiv og virkningsfuld forvaltning af strategien på alle niveauer.

Med henblik herpå er det afgørende at styrke det politiske engagement: De nationale, regionale og lokale myndigheder i de involverede lande bør i højere grad tilbyde strategisk lederskab for at mindske kløften mellem ambitiøse politiske forpligtelser og myndighedernes evne til at opfylde dem.

⁶ COM (2021)345 final.

Forvaltningen af den reviderede strategi vil også styrke ledelseskapaleten på strategisk niveau, øge den effektive beslutningstagning og konsolidere en resultatbaseret tilgang. Desuden vil den give interessenterne mere indflydelse, opbygge en større følelse af ejerskab og tilskynde dem til at netværke, samarbejde og deltage i gennemførelsen og udviklingen af strategien. Klare forbindelser til den politiske beslutningsproces på nationalt og regionalt niveau vil bidrage til, at ressortministerier, andre offentlige myndigheder og civilsamfundet i højere grad inddrages, og til at den politiske opbakning og gennemførelsen i de deltagende lande i strategien styrkes.

Det politiske forvaltningsniveau og forvaltningsniveauerne for koordinering og gennemførelse

Det politiske forvaltningsniveau repræsenteres af udenrigsministrene, ministrene med ansvar for europæisk integration, hvor det er relevant, og ministrene eller myndighederne med ansvar for samhørighedspolitikken. De udstikker den politiske og strategiske retning for strategien. I fremtiden forventes de regionale myndigheder også at spille en vigtig rolle i disse drøftelser.

Det årligt skiftende formandskab har en veletableret funktion, da de deltagende lande anerkender dets betydning som drivkraft for strategiens strategiske retning. Der er også indført et system med "formandskabstrioe" (tidligere, nuværende og kommende formandskab) for at øge koordineringen og kontinuiteten mellem formandskaberne.

De nationale koordinatore varetager koordineringen af strategien i og mellem de deltagende lande. Sammen fungerer de som en grænseflade mellem det politiske niveau, hvortil de aflægger rapport om gennemførelsen og fremsætter forslag, og gennemførelsesniveauet, som de fastlægger strategiske retningslinjer for. Mange deltagende lande har indført koordineringsmekanismer i flere niveauer på nationalt plan, som har givet opmuntrende resultater. Der er imidlertid behov for større kontinuitet blandt personalet og for tilstrækkelig administrativ støtte.

De centrale aktørers rolle (søjlekoordinatore og medlemmer af den tematiske styringsgruppe) er vokset mærkbart, da disse roller er drivkraften bag den daglige gennemførelse af handlingsplanen.

Strategiens forvaltningssystem på flere niveauer og med flere interessenter omfatter et bredt tværsnit af aktører på tværs af lande, sektorer og regioner inden for forskellige typer aktiviteter. Den reviderede handlingsplan vil inddrage nye interessenter og skabe ny dynamik og nye måder at samarbejde på.

Civilsamfundsorganisationer spiller en afgørende rolle med hensyn til at bidrage til bedre beslutningstagning ved at bringe lokale og regionale samfund tættere på strategien. I den forbindelse repræsenterer forummet for Adriaterhavets og Det Joniske Havs handelskamre, forummet for byer i Adriaterhavet og Det Joniske Hav og sammenslutningen af universiteter i området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav allerede netværk bestående af over 120 organer og institutioner. Disse organisationer bør i højere grad inddrages i strategien. Mere generelt er der behov for en yderligere indsats for at mobilisere civilsamfundet og lokalsamfundene omkring de fælles mål.

Efter oprettelsen af Ungdomsrådet anerkender den reviderede handlingsplan vigtigheden af også at inddrage unge i forvaltningsprocessen. Det er vigtigt at nå ud til unge for at styrke dem

og sætte dem i stand til at gennemføre aktiviteter i overensstemmelse med deres interesser og bekymringer.

8. KONKLUSION

Efter ti års positive fremskridt er det på tide, at EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav skifter gear og tilpasser sig de nye geopolitiske og politiske udfordringer, som regionen i dag står over for. Med en styrket forvaltningsstruktur, en revideret og udvidet liste over prioriterede emner og et stærkere og mere effektivt overvågnings- og evalueringssystem er strategien og dens ti deltagende lande klar til at indlede en ny æra med makroregionalt samarbejde.

Kommissionen vil fortsat yde al nødvendig støtte og rådgivning til strategipartnerne. Den vil investere tid og ressourcer i at hjælpe regionen med at opfylde de overordnede mål. Samtidig understreger Kommissionen, at det endelige ansvar for gennemførelsen af strategien ligger hos de deltagende lande, og den understreger betydningen af et langsigtet politisk engagement på højt plan fra alle involverede lande for at sikre, at strategien opfylder sine overordnede mål.

Den reviderede handlingsplan indeholder løsninger og fremlægger nye idéer til, hvordan man kan imødegå de udfordringer og muligheder, som den adriatisk-joniske region står over for. Kommissionen bakker i høj grad op om disse bestræbelser og den reviderede handlingsplan.